

Звіт
завідувача кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки
економічного факультету
Меркулової Тамари Вікторівни, д.е.н., проф.
ректору про роботу кафедри в 2020/2021 навчальному році

1. Робота з кадрами

1.1. Склад кафедри (кількість осіб та ставок).

Загальна кількість науково-педагогічних працівників – 20 (16,75 ставки); доктори наук - 5, професора - 5; кандидатів наук, доцентів - 8; кількість аспірантів - 1.

1.2. Захист дисертацій, робота з аспірантами та докторантами.

Аспірант кафедри Дек Антон Олегович 3.07.2020 р. захистив дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка у разовій спеціалізованій вченій раді ДФ 64.051.002 (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна). Голова ради – проф. Меркулова Т.В.

1.3. Підвищення кваліфікації, виконання плану стажувань.

Старший викладач кафедри Гузненков Ю.Г. пройшов підвищення кваліфікації на підготовчих курсах Центру післядипломної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна «Технології дистанційної освіти у вищому навчальному закладі» з 19.04.2021 р. по 14.06.2021 р. План стажування виконано.

1.4. Діяльність із забезпечення оптимального балансу досвідчених та молодих викладачів і науковців.

Кадровий склад кафедри має таку структуру: 7 викладачів (35 % загальної чисельності) віком до 40 років, у тому числі 1 к.е.н.; 1 доктор наук, 5 кандидатів наук, доцентів та 1 ст. викладач (35%) – від 40 до 60 років; 6 викладачів (30%) мають пенсійний вік, у тому числі 4 доктори наук. На постійне місце роботи обраний за конкурсом доц., к.т.н. Гуца О.М. (56 років). На посаду професора за сумісництвом обрана за конкурсом д.е.н., проф. Гурьянова Л.С. (44 роки).

1.5. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

Основними проблемами кадрового складу є: значна частка викладачів пенсійного віку; нехватка докторів наук за профільною спеціальністю віком до 50 років, відтік молодих викладачів після захисту дисертацій на працевлаштування за кордоном.

Шляхами вирішення цих проблем є: – підготовка молодих кандидатів наук із числа випускників і співробітників кафедри; – посилення мотивації викладачів після захисту дисертацій продовжувати співпрацю із кафедрою; – залучення потрібних категорій викладачів і закріплення їх на кафедрі для роботи на постійній основі або за умови довготривалого співробітництва за сумісництвом.

2. Результати науково-інноваційної діяльності і роботи з комерціалізації результатів НДР

2.1. Переговори, проведені з метою комерціалізації наукових результатів та їх результативність.

Проведені консультації та переговори з фірмою «Міжнародна страхова компанія» стосовно використання розробок кафедри та співробітництва. Заключений Договір №2101-35/6 від 14.01.2021.

2.2. Монографії, розділи монографій (надати список).

Розділ монографії:

Меркулова Т.В. «Игры доверия»: экспериментальная проверка гипотез доверия и реципрокности // Доверие в институциональной архитектонике экономического пространства-времени: Монография в 2-х т. / НАН Украины, ГУ «Институт экономики и прогнозирования НАН Украины». - К., 2020. Т.1: Доверие в общественно-экономической системе / [Геец В.М., Гриценко А.А., Чугунов И.Я., Кричевская Т.А. и др.]; под ред. чл.-кор. НАН Украины А.А. Гриценко. – С. 413 – 428.

2.3. Статті, опубліковані у виданнях, що враховуються системами SCOPUS та / або ISI (надати список):

- 1) Merkulova, T., Kononova, K. Trust shifting as a reaction to pandemic: Cross country analysis // Rivista di Studi sulla Sostenibilita, 2020, (2), P. 11-33. [DOI: 10.3280/RISS2020-002002](https://doi.org/10.3280/RISS2020-002002).
- 2) Kononova, K., Dek, A. Bitcoin carbon footprint: Mining pools based estimate methodology // CEUR Workshop Proceedings, 2020, 2761, P. 265-273.
- 3) Kononova, K. Some aspects of machine learning in location tasks // CEUR Workshop Proceedings, 2020, 2649, P. 50-57.
- 4) Захожай, ВА, Забуга, СІ. Тривалість горіння гелію у зір населень I...III // Kinematics and Physics of Celestial Bodies. 2020, 36(4), P. 19-34. <https://doi.org/10.15407/kfnt2020.04.019>.

2.4. Статті, опубліковані у фахових виданнях України:

- 1) Даніч В. М. Застосування моделей масової поведінки для управління еколого-економічними процесами // Галицький економічний Вісник. 2020. № 1 (62). С. 166–178. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.01.
- 2) Olga Nosova, Tetiana Nosova. Business relations under transformation influences // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2020. № 98. С. 18 – 27. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-98-02>.
- 3) Дейнека М.О. Соціально-економічний розвиток, диференціація доходів та релігійність населення: емпіричний аналіз зв'язків // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2020. № 98. С. 126–138. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-98-13>.
- 4) Богданова Г.С. Міжособистісна довіра та соціально-демографічні показники: аналіз даних World Values Survey // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2020. № 98. С. 139–144. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-98-14>.
- 5) Olga Nosova, Konstantin Pavlov, Naila Asadullina, Tetiana Nosova. Forms of the economy digitalization in the post-soviet space // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2020. № 99. С. 6–14. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-99-01>.
- 6) Кононова К.Ю., Луценко Р.Р. Протиепідемічні заходи: аналіз думок користувачів fb // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2020. № 99. С. 30–42. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-99-03>.
- 7) Кононова К.Ю., Калашніков С. К. Використання методів оцінки бізнесу на прикладі ПАТ «Центренерго» // Соціальна економіка. 2020. № 60. С. 159–168. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2020-60-15>.

2.5. Відомості щодо всеукраїнських конференцій, проведених на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що були організовані кафедрою.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку та шляхи їх подолання» (23-24 квітня 2021 року). Секція «Моделі та методи прогнозування соціально-економічного розвитку».

2.6. Організація наукової роботи студентів та її результати.

Студенти 4 курсу ОПП «Економічна кібернетика» (Бобров Владислав та Кім Андрій) стали переможцями II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціалізації «Економічна кібернетика» у 2020/2021 навчальному році та отримали диплом I ступеня. Тема роботи: «Особливості ціноутворення на оренду житла: аналіз із використанням методів машинного навчання». Керівник: д.е.н., проф. Кононова К.Ю.

В цьому навчальному році під керівництвом науково-педагогічних працівників кафедри (або у співавторстві) зі студентами, які навчаються за освітніми програмами «Економічна кібернетика» та «Прикладна економіка», було опубліковано 4 статті у фахових виданнях, 5 тез у збірниках науково-практичних конференцій в Україні та інших країнах.

2.7. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

Слабка вмотивованість студентів до наукової роботи. Шляхи активізації наукової роботи:

- починати залучення роботи студентів до наукової роботи з 1х курсів;
- організувати семінар для студентів з підготовки наукових публікацій та презентацій;
- інтегрувати наукову роботу студентів в навчальний процес, зокрема враховувати результати при підведенні підсумків з певних дисциплін.

3. Результати роботи із забезпечення якості освіти

3.1. Відомості про загальне та навчальне навантаження кафедри.

Загальне навантаження – 9707, середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників – 597 (НПП).

3.2. Розвиток матеріальної бази навчального процесу.

Проведено переговори з розробниками програмного забезпечення для моделювання Vensim, в результаті отримано необхідне ПЗ для курсу «Імітаційне моделювання» (доц. Біткова Т.В.).

3.3. Ліцензування та акредитація напрямів і спеціальностей підготовки фахівців.

Участь у підготовці акредитаційної справи освітньо-наукової програми докторів філософії спеціальність 051 Економіка. Участь у роботі комісії під час акредитації (зустріч з експертами НАЗЯВО, подання довідок та пояснень) Освітньо-наукова програма акредитована (рівень В) (проф. Меркулова Т.В., проф. Кононова К.Ю., проф. Янцевич А.А.).

3.4. Запровадження нових навчальних дисциплін (надати список, прізвища викладачів-розробників).

Вступ до фаху» (проф. Даніч В.М.)

Інформаційні системи і технології в управлінні (доц. Сазонова О.С.)

3.5. Робота з вступниками, профорієнтаційна активність.

У 2020-2021 р. кафедрою економічної кібернетики та прикладної економіки здійснені такі напрямки профорієнтаційної роботи:

1) підготовка відео-презентації ОПП «Економічна кібернетика» для проведення зустрічі з абітурієнтами в рамках онлайн-марафону «Відкрий для себе Каразінський»;

2) оновлені та роздруковані інформаційні листівки для абітурієнтів за спеціальністю 051 «Економіка» освітня програма «Економічна кібернетика» ОКР бакалавр, спеціальністю 051 «Економіка» освітня програма «Економічна кібернетика» ОКР магістр;

3) регулярно оновлювалася інформація для абітурієнтів, що представлена на власному сайті кафедри;

4) оновлена стрічка новин для абітурієнтів освітньої програми «Економічна кібернетика» та «Прикладна економіка» на сайті кафедри;

5) підтримується робота профільних контактних груп у соціальних мережах.

Зустрічі з представниками загальноосвітніх шкіл. Зокрема, зустріч з директором Навчально-виховного комплексу Воїко Школа Олександром Макагоном (проф. Меркулова Т.В.).

3.6. Забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті університету (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо).

Робочі програми навчальних дисциплін на сайті кафедри:

ОПП «Економічна кібернетика» – <http://www.cyber.kharkov.ua/page-bachelor-cyb.html>;

ОПП «Прикладна економіка» – <http://www.cyber.kharkov.ua/page-master-app.html>.

Навчально-методичні комплекси дисциплін завантажені на Google Drive кафедри.

3.7. Розвиток кафедрального веб-сайту.

Кафедра економічної кібернетики та прикладної економіки має власний веб-сайт <http://www.cyber.kharkov.ua/>, розвиток якого забезпечується шляхом:

- регулярного оновлення інформації щодо змісту навчального процесу;
- надання основної інформації щодо викладачів кафедри та результатів їх роботи (перелік та анонс курсів, публікації, участь у конференціях, тощо);
- розміщення матеріалів (у т.ч. фото та відео) профорієнтаційного характеру з ціллю залучення абітурієнтів;
- анонсування студентських наукових заходів, умов участі у них, результатів проведення (конференції, олімпіади, захист магістерських робіт);
- підтримки зворотного зв'язку з випускниками та іншими користувачами сайту;
- підтримки англійської версії сайту;
- аналізу статистики відвідування сайту (географії користувачів, найбільш популярних сторінок, тощо);
- пошукового просування сайту (розміщення лінків в соціальних мережах, заповнення мета-тегів).

Супроводження та наповнення сайту повністю забезпечується зусиллями викладачів кафедри, випускників та студентів.

3.8. Контроль якості навчального процесу, аналіз проведення відкритих занять.

На кафедрі щорічно складається план проведення відкритих занять, зокрема, в цьому навчальному році згідно плану було проведено 18 відкритих занять, 13 з яких проведено on-line, 5 з яких відвідала проф. Меркулова Т.В.

Всі заняття проведені на високому рівні, були цікавими та змістовими. Викладачі підтримували хороший контакт з аудиторією, студенти приймали зацікавлену участь. Звіти про проведення відкритих занять та відгуки на них заслуховувались на чергових засіданнях кафедри. На кафедрі ведеться облік проведення відкритих занять, в якому зазначається дата та час, група, аудиторія, викладач, тема та відгуки викладачів, що відвідували відповідне заняття.

3.9. Оновлення форм і методик викладання.

В роботі зі студентами застосовуються крім традиційних форм занять такі форми занять, як:

1) Навчальні експерименти: дисципліна «Податки і податкова політика» для студентів освітньої програми «Економічна кібернетика», «Прикладна економіка» та ін.

2) Рольова гра «Пивна гра» (Beer game): дисципліна «Моделювання ланцюгів постачання» для студентів освітньої програми «Економічна кібернетика» та «Прикладна економіка».

Накопичений досвід використання комбінованих форм технологій дистанційної освіти та сервісів. В умовах карантину дистанційна комунікація учасників освітнього процесу здійснюється в LMS Moodle, за допомогою сервісів Google (Google Клас, Google Форми), електронної пошти, месенджерів (Viber, Telegram та ін.), відеоконференцій (ZOOM, Skype та

ін.), чатів (Google Hangouts та ін.). Проводиться комп'ютерний контроль знань з усіх навчальних дисциплін в базі LMS Moodle, за допомогою сервісів Google (Google Клас, Google Форми) та ін.

3.10. Розробка електронних (дистанційних) курсів за заочною формою навчання, запровадження елементів електронного навчання при навчанні за денною формою (надати назви курсів, прізвища викладачів-розробників).

Підготовлені нові дистанційні курси: «Економетрика» (доц. Петрова А.Ю.); «Вступ до фаху» (проф. Даніч В.М.), «Інформаційні системи і технології в управлінні» (доц. Сазонова О.С.), «Інфографіка» (ст. викл. Дейнека М.О.), «Теорія ігор та її застосування в економічному аналізі» (проф. Янцевич А.А., доц. Петрова А.Ю.).

Наявність дистанційних курсів на платформі Moodle:

1) Web-програмування	22) Методологія досліджень соціально-економічних процесів
2) Актуарні розрахунки	23) Кібернетика як наука та мистецтво управління (Міжфакультетський курс)
3) Вища математика (I семестр)	24) Моделі економічної динаміки
4) Вища математика (II семестр)	25) Моделювання економіки
5) Візуалізація бізнес-процесів	26) Моделювання економіки (частина I)
6) Візуалізація даних	27) Моделювання ланцюгів постачань
7) Вступ до фаху	28) Навчальна практика
8) Господарське право	29) Основи підприємництва
9) Дискретне моделювання	30) Податки і податкова політика
10) Економетрика	31) Прикладна економетрика
11) Економіко-математичні методи та моделі	32) Прикладна економетрика-II
12) Економічна кібернетика	33) Світова економіка і глобалізація
13) Економічна кібернетика-II	34) Системний аналіз
14) Економічний ризик та методи його вимірювання	35) Спеціальні розділи з вищої математики
15) Електронне врядування	36) Спеціальні розділи з вищої математики (1 семестр)
16) Імітаційне моделювання	37) Сучасні економічні теорії
17) Інтелектуальні системи аналізу даних-R	38) Сучасні технології моделювання економічних процесів
18) Інфографіка	39) Теорія ігор та її застосування в економічному аналізі
19) Математичні методи і моделі ринкової економіки	
20) Менеджмент проєктів	
21) Методи та алгоритми аналізу даних	

3.11. Робота з працевлаштування випускників та її результати.

Всі випускники були працевлаштовані. Зокрема, серед місць працевлаштування GlobalLogic, Gameloft, Singularex, Scalarr, Plarium, АТ "Мегабанк" та ін.

На сайті кафедри розміщена інформація про наших випускників та їх працевлаштування, яка постійно оновлюється. Роботодавці можуть отримати необхідну інформацію про студентів та випускників, а також зв'язатися з кафедрою, користуючись можливостями сайту.

Укладання договору про порозуміння та співробітництво із роботодавцями «Міжнародна страхова компанія», договір № 2101-35/6 від 14.01.2021 р. (проф. Меркулова Т.В.)

Презентація роботодавців: зустріч студентів з керівником HR підприємства Харківгаз. (проф. Меркулова Т.В.)

3.12. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

Найбільш суттєвими проблемними аспектами забезпечення якості навчання є: перевантаження викладачів аудиторними заняттями; проблеми з придбанням сучасного програмного забезпечення; відсутність дієвої системи стимулювання викладачів за науково-методичну роботу. Також необхідно покращити роботу з набору на навчання іноземних студентів за англійською програмою «Applied economics».

4. Міжнародне та міжвузівське співробітництво

Міжнародні договори:

- 1) Грузинський технічний університет (Грузія, Тбілісі) – 26.12.2017 р. до теперішнього часу.
- 2) Лодзінський університет (Польща, Лодзь) – 5.05.2011 р. до теперішнього часу.
- 3) Фундація імені Сімоне Цесаретті (Італія, Неаполь) – 15.04.2016 р. до теперішнього часу.

Залучення іноземних викладачів до викладання курсу – Джон Комлос, професор, ун-т м. Мюнхен (Німеччина), дисципліна «Сучасні економічні теорії», магістри ЕК-51, ЕП-51.

Меркулова Т.В., Дейнека М.О., Тітомир О.С. брали участь у The 8th International Economic Conference-IEC 2020: «National Models of the Economic Development: Yesterday, Today, Tomorrow» (October 22, 2020, Tbilisi, Georgia). Проф. Меркулова Т.В. член організаційного комітету конференції та університет є одним з організаторів цієї конференції.

Кононова К.Ю. член редколегії журналу Rivista di Studi sulla Sostenibilità/Review of Studies on Sustainability, що входить до Scopus. Співробітництво з журналом здійснюється в рамках договору з Simone Cesaretti Foundation.

Проф. Меркулова Т.В. та проф. Кононова К.Ю. є членами редакційної колегії науково-аналітичного журналу «Нейро-нечіткі технології моделювання в економіці» (Київ, КНЕУ).

Проф. Меркулова Т.В. член журі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціалізації «Економічна кібернетика».

Проф. Меркулова Т.В. член Наукової ради МОН (Секція 17 «Економіка»).

5. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами

В 2020/2021 н.р. кафедрою регулярно проводилася виховна робота серед студентів освітніх програм «Економічна кібернетика» та «Прикладна економіка» кураторами груп (табл.1)

Таблиця 1

Куратори кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

Курс	Група	Куратор
1	ек-11, ек-12	викл. Назаренко Н.В.
2	ек-21	доц. Петрова А.Ю.
3	ек-31	ст. викл. Гузненков Ю.Г.
4	ек-41	ст. викл. Зубова В.В.
5	ек-51	проф. Даніч В.М.
6	ек-61	проф. Меркулова Т.В.

в групах ОПП «Прикладна економіка»

Курс	Група	Куратор
5	еп-51	доц. Біткова Т.В.
6	еп-61	доц. Біткова Т.В.

Студенти залучалися до:

- організації та проведення наукових заходів на кафедрі;
- підготовки наукових публікацій;
- організації та проведення святкових заходів як на кафедрі, так і на факультеті;
- розповсюдження інформації про університет та кафедру в школах, популяризації спеціальності та кафедри, факультету та університету.

6. Робота зі створення безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки.

Умови праці та навчання у приміщеннях кафедри, учбових аудиторіях відповідають вимогам протипожежної безпеки. Випадків порушення цих вимог, нещасних випадків під час навчального та робочого процесу не було.

7. Завдання кафедри у наступному навчальному році

7.1. Продовжити роботу щодо сертифікації дистанційних курсів за ОПП «Прикладна економіка» та ОПП «Економічна кібернетика».

7.2. Посилити контроль за виконанням кадрових вимог щодо освітніх програм кафедри, здійснювати моніторинг виконання цих вимог.

7.3. Удосконалити профорієнтаційну роботу з метою забезпечення контингенту студентів освітніх програм «Економічна кібернетика» та «Прикладна економіка», використовуючи можливості сайту кафедри, зустрічі зі школярами та абітурієнтами, проведення тематичних лекцій, тренінгів та ділових ігор з потенційними студентами. Проводити профорієнтаційну роботу з метою забезпечення контингенту студентів на освітню програму «Інформаційні технології в фінансах та електронна комерція».

7.4. Продовжити роботу щодо поліпшення кваліфікаційно-вікової структури професорського викладацького складу кафедри.

7.5. Розширити перелік місць стажувань та підвищення кваліфікації викладачів кафедри, в першу чергу, за рахунок використання можливостей, що передбачені у діючих договорах про співпрацю (Лодзинський університет, Польща; Технічний університет Грузії;).

7.6. Продовжити роботу щодо пошуку джерел фінансування наукових досліджень використовуючи можливості договорів про співпрацю з вищими навчальними закладами та установами, а також зв'язки з випускниками кафедри та роботодавцями.

7.7. Активізувати роботу викладачів щодо публікацій, зокрема в виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз та фахових видань України, а також роботі міжнародних конференцій.

7.8. Активізувати участь викладачів кафедри в роботі міжнародних наукових конференцій, які проводять зарубіжні навчальні заклади та наукові установи.

7.9. Продовжити роботу щодо заохочення студентів до наукових досліджень, підготовки студентських робіт на Всеукраїнські та міжнародні конкурси та конференції.

7.10. Поширювати міжнародне співробітництво у межах існуючих та перспективних договорів про співпрацю та шляхом участі викладачів кафедри у міжнародних наукових організаціях та спільнотах.

Завідувач кафедри _____
підпис

Меркулова Т.В.

Дата 22.06.2021